No. 1643 Zaterdag 26 Juni 1915. 32ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag. Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.— Afzonderlijke nummers fl. 0.15. Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Nogmaals:
CURAÇAOSCHE LOOISTOFFEN.

Werkelijk, over gebrek aan belangstelling voor het artikel: *Curaçaosche Looistoffen*, geplaatst in *Amigoe di Curaçao* van 27 Februari van dit jaar, valt niet te klagen.

Uit berichten met de laatste mail uit New-York ontvangen, blijkt dat het bewuste artikel onlangs in vertaling verschenen is in een Amerikaansch vaktijdschrift: *The Shoe & Leather Reporter*. Aan den ons onbekenden vertaler hiervoor onzen oprechten dank.

De plaatsing van dit artikel in dit Amerikaansch vakblad heeft al tot onmiddellijk gevolg gehad, dat wij van twee groote firma's een uitnoodiging ontvingen om hen in verbinding te brengen met de voornaamste exporteurs van de dividivi onzer kolonie.

Wij dachten het verkieslijker een anderen weg te volgen, en beter de namen dezer firma's in dit blad te publiceeren. Zoodoende is elke exporteur van Curaçaosche dividivi in de gelegenheid zijn aanbiedingen te doen, en dus aan den wedstrijd deel te nemen en reclame te maken voor onze dividivi.

De namen dezer firma's zijn:

SCHMOLL FILS & Co. *Hides & Skins*

28 & 30 Spruce Street

NEW-YORK.

met filialen te Parijs, 12 Av. des Gobelins, en te Basel Zwitserland.

Deze firma zou liefst het uitsluitend recht van opkoop van al onze dividivi wenschen te verkrijgen.

De andere firma heet:

W. L. MONTGOMERY & Co.

Brokers in foreign Hides and Skins and Tanning Materials,

146 Summerstreet, Boston U. S. A.

Al zal de wensch van die eerste firma moeilijk voor inwilliging vatbaar zijn, zoo blijkt er overvloedig uit, dat er meer dan voldoende navraag naar onze dividivi is, zoodat er geen reden meer is waarom onze dividivi nog steeds zoo laag genoteerd blijft. Waar veel navraag naar een of ander handelsartikel is, moet op den duur de prijs ervan stijgen.

Nog een andere conclusie valt er te trekken. Het blijkt hoe langer zoo meer, dat de dividivi onzer kolonie veel te weinig in het buitenland bekend is, en dat onze exporteurs er weinig aan gedacht hebben, reclame voor onze dividivi te maken.

Onze dividivi vond in hoofdzaak zijn weg naar de markt van Hamburg. En toen Duitschland door den oorlog voor den wereldhandel was afgesloten, werd ook meteen de uitvoer van onze dividivi stop gezet.

Een nieuw afzetgebied wordt nu weer geopend, een prachtige gelegenheid, om reclame te maken voor dit belangrijk uitvoerartikel onzer benedenwindsche eilanden, aangeboden.

De tijd om rustig af te wachten tot de buitenlandsche kooplui bij u komen is voorbij. Wij moeten met onzen tijd meegaan. Wij leven in een tijd van reclame.

DE OORLOG.

Nog altijd blijft onze aandacht voornamelijk getrokken naar Gallicië op het Oostelijk oorlogsveld.

Daar staat de Duitsche Keizer persoonlijk aan het hoofd zijner legers en voert er het opperbevel Geheel de week lang werden de Russen terug gedreven Eerst werd Grodek ingenomen en nu is Lemberg reeds drie kwart ingesloten. De Russen zien op tegen een beleg. Ze missen mannen en ammunitie om met succes een belegering te ondergaan en trokken daarom terug naar de groote versterkingen aan de eigen grenzen.

Zal het daar misschien komen tot een grooten beslissenden slag?

De Duitsche troepen zijn daar zeer talrijk, de Keizer in persoon voert en vuurt hen aan, terwijl de Russen gebrek aan ammunitie hebben. Voor de Duitschers dus een prachtige gelegenheid om voor goed af te rekenen met de Russen.

Maandag a. s. zullen de Duitschers Lemberg kunnen binnentrekken.

In Koerland blijft de beweging op en neer gaan en ziet men weinig vooruitgang.

Die is veel beter waar te nemen aan het Westelijk front. Daar moet men voortdurend zijn vlaggetjes op de oorlogskaart verzetten 't Gaat wel niet met automobielensnelheid, maar 't komt toch vooruit en dat zeer geleidelijk en systematisch. De geheele lijn in het Westen wordt regelmatig verder geschoven. Daar zijn nog wel leelijke bochten in en aan 't eind is zelfs een krul, maar men ziet toch vooruitgang en voortdurende beweging.

In den Elzas worden reeds 90 plaatsjes door de Fransche Posterijen bediend.

Het landingsleger op Galipoli heeft zich in den laatsten tijd bizonder geweerd en een groot deel van het schiereiland bezet. De Europeesche kust der Dardanellen kan op die manier zoo langzamerhand door de Verbondenen bezet worden en eerst dan zullen de schepen het aandurven de zeeëngte in te gaan.

Dat kan nog lang duren.

HET GEZANTSCHAP BIJ DEN PAUS.

8 Mei l.l. is bij de Tweede Kamer ingekomen een suppletoire begrooting van buitenlandsche zaken, waarbij wordt aangevraagd een bedrag van f 12.000 voor bezoldiging, reis- en verblijfkosten en verdere uitgaven van een in tijdelijke en bijzondere zending bij den Pauselijken Stoel aangestelden buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister.

Ter toelichting zegt de minister van Buitenlandsche Zaken het volgende:

In de laatste maanden zijn herhaaldelijk berichten vernomen over de gezindheid van den Pauselijken Stoel om, wanneer eenmaal het oogenblik zouden zijn gekomen, dat de thans oorlogvoerende partijen den wensch naar beëindiging van den strijd zouden doen blijken, de totstandkoming van den vrede te bevorderen.

Overtuigd van het groote gewicht van zoodanige gezindheid en zich bewust van de belangstelling in den lande ter zake gekoesterd. heeft de regeering het lid der Tweede Kamer dr Nolens, die door zijn bijzondere betrekkingen met het Vaticaan daartoe bij uitnemendheid was aangewezen, aangezocht, zich door een verblijf te Rome op de hoogte te stellen van de juiste beteekenis der bedoelde berichten en daardoor te doen blijken van de sympathie, die zoodanig streven van den Pauselijken Stoel bij de Nederlandsche regeering zoude ontmoeten en van haren wensch tot eventueele samenwerking.

Naar aanleiding van dit laatste heeft de kardinaal-staatssecretaris van Buitenlandsche Zaken zich schriftelijk tot den minister gewend, te kennen gevende, dat de gevoelens der Nederlandsche regeering volle waardeering vinden bij den Pauselijken Stoel, onder bijvoeging, dat het hoogst nuttig zoude zijn, dat een vertegenwoordiger van Nederland bij het Vaticaan zich te Rome bevond, ten einde, wanneer het oogenblik daartoe gekomen zoude zijn, in de gewenschte richting te kunnen samenwerken.

Deze zienswijze acht de Minister juist.

De rol, waartoe Nederland, in het bijzonder sedert een twintigtal jaren, is geroepen geweest, brengt mede, dat niets wat op het gebied van internationale verstandhouding wordt overdacht, der regeering onverschillig mag zijn; het is aldus voor haar reeds nu van belang in geregelde voeling te zijn met een middelpunt, van waar later, bij de beëindiging van den strijd, gewichtige invloed kan uitgaan.

In dien gedachtengang is de minister tot de overtuiging gekomen, dat het wenschelijk is, in dit tijdsgewricht een vertegenwoordiger bij het Vaticaan te bezitten In verband met het beoogde doel zal de zending een tijdelijk en bijzonder karakter dragen.

Bij de raming van de kosten der zending, voor het loopende dienstjaar begroot op f 12 000, is gerekend op een bezoldiging met inbegrip van verblijfkosten van f 1500 per maand, kosten van reis heen en weer naar Rome en verblijf gedurende die reizen f 500, kosten van kanselarij, porto's en telegrammen f 1000.

Wat de Bladen zeggen.

De *Nieuwe Rott. Courant* bevat over deze belangrijke materie een hoofdartikel, dat wij hier in hoofdzaak laten volgen:

Reeds eenige malen zijn er door de Europeesche pers geruchten gegaan, dat de Paus pogingen deed in het belang van den vrede. In hoeverre voor die geruchten eenige feitelijke grond aanwezig was, valt niet na te gaan Doch wat wel vast staat, is, dat de Paus zich van het eerste oogenblik van zijn optreden af eene vredestaak heeft opgelegd, die hij ongetwijfeld niet zal laten schieten.

Zou de Paus voor zulk eene taak ongeschikt moeten worden geacht?

Niet weg te cijferen valt, dat elke vredesbemoeiing uiterst netelig zal wezen, hoe ook het verloop van den oorlog zich moge ontwikkelen — het zij er een toestand komt, dat de nederlaag van eene der strijdende partijen waarschijnlijk wordt; hetzij de oorlog in een stadium geraakt, waarin geen der partijen de andere schijnt te kunnen overwinnen. Slechts hij zal dan bij bemiddeling tusschen de oorlogvoerende landen kans hebben op eenig succes, wiens absolute neutraliteit in den oorlog boven verdenking is gebleven, en die bij de twee groepen van strijdende partijen in den reuk staat van met volkomen objectiviteit te oordeelen. Nu zijn degenen, die uit dit oogpunt beschouwd aan beide zijden van de loopgraven, welke Europa doorkruisten, als bemiddelaar aannemelijk kunnen worden geacht, reeds thans op den aardbodem zeer schaarsch. Het lijkt er ook niet naar, dat hun aantal, naar mate de oorlog langer duurt, toenemen zal. Doch dat de Paus op het oogenblik aan de vereischten beantwoordt, lijkt niet onwaarschijnlijk.

Voor dit feit mag men bij de beoordeeling van het gisteren bij de Tweede Kamer ingediende wetsontwerp tot instelling van een tijdelijk gezantschap bij den Pauselijken Stoel de oogen niet sluiten.

Langen tijd heeft het geleken, dat ook de Nederlandsche regeering geroepen kon zijn tot de verheven taak, die de Paus als de zijne in het oog houdt. Is zij het nog? De nauwgezetheid, waarmede zij Nederland's neutraliteitsplichten vervult; de onbeschroomdheid, waarmee zij voor Nederlands rechten in de bres is gekomen; de objectiviteit, waarmee zij zich bij de moeilijke internationale vraagstukken, waarin ons land telkens en telkens weer werd betrokken, op zuiver rechtsstandpunt heeft geplaatst, zonder zich daarbij af te vragen of haar rechtsovertuiging voor de een of ander partij in den strijd nadeelig kon zijn; haar krachtige medewerking, zonder voorkeur voor wie ook te betoonen, wanneer Nederland in daden van menschlievendheid kon voorgaan — dit alles moet onder de twee strijdende groepen van zelf waardeering hebben gevonden. Maar het gezag, dat eene regeering noodig zal hebben, om eene poging tot bemiddeling te kunnen wagen, moet ook in dit opzicht zijn steunpunt vinden in de natie zelve, die zij vertegenwoordigt. Alleen dan zullen de strijdende partijen, wanneer het moment tot bemiddeling daar is, overtuigd kunnen zijn van de onbaatzuchtigheid, waarmee een voorstel gedaan wordt. En dit, immers, is voorwaarde van slagen. Daarom is het van zoo uitnemend belang, dat ook de burgerij in een land als het onze, uitingen van antipathie of sympathie zal weten te onderdrukken.

De *N. R. Ct* zet dit nader uiteen en vervolgt dan:

Onze regeering heeft zich thans tot den Paus gewend. van wien zij bij geruchte wist, dat deze dezelfde gezindheid koesterde, als zij Zij heeft door tusschenkomst van Dr. Nolens haren wensch tot „eventueele samenwerking" uitgesproken. Daar is niets tegen, en veel voor. Gelijk wij aanstipten, zal elke poging tot bemiddeling hare eigenaardige moeilijkheden en risico's meebrengen. Indien de regeering van eene in meerderheid protestantsche natie zich tot zulk eene poging verbindt met den Paus, wiens bijzonder gezag onder een groot deel der strijdenden van beide partijen onbetwistbaar is, kan dit der menschheid ten goede komen, en mag daartegen ons inziens geen bedenking worden gemaakt......

Een feit is, dat de Paus een middelpunt is van waar later, bij de beëindiging van den strijd, gewichtige invloed kan uitgaan, en, naar velen verwachten, zal uitgaan. Dat te ontkennen zou van eene kortzichtigheid getuigenis afleggen, waarvan men met name hier te lande achteraf wel berouw zou kunnen hebben. Stel, dat wij geen gezant bij den Paus krijgen Het kon dan toch wel eens zijn, dat de wereldgebeurtenissen niettemin hun loop zouden vervolgen, en de vrede tot stand kwam, absoluut buiten ons land om, zonder dat van onze zijde aan de voorbereiding van den vrede iets bijgedragen was, zelfs zonder dat wij daarvan iets wisten. Of dit in het belang van ons land zoude zijn, mag ernstig in twijfel worden getrokken. „De rol waartoe Nederland, in het bijzonder sedert een twintigtal jaren, is geroepen geweest, brengt mede dat niets wat op het gebied van internationale verstandhouding wordt overdacht, der regeering onverschillig mag zijn" — schrijft de regeering terecht. Er zouden, óók zelfs indien er van samenwerking tusschen den Paus en onze regeering bij eene eventueele vredesbemiddeling geen sprake ware, nog wel redenen van direct landsbelang zijn, om „geregelde voeling" te houden met een middelpunt van waar gewichtige invloed kan uitgaan.

Ware de kwestie van het gezantschap bij den Paus bij ons land er niet eene, die van ouds gevoeligheid opwekt, dan zou het wellicht overbodig zijn, over het voorstel der regeering iets te zeggen Ieder zou de redelijkheid ervan inzien, „in dit tijdsgewricht een vertegenwoordiger bij het Vaticaan te bezitten." Wij mogen hopen, dat zoowel van Protestantsche als van Katholieke zijde het landsbelang zal worden gediend, door de beteekenis van het voorstel niet hooger aan te slaan boven die, welke de regeering er aan toegekend heeft.

De hoefijzer-redacteur van het *Handelsblad* schrijft over het voorstel der Regeering:

Wij staan tegenover dit voorstel in een stemming van, laat ons zeggen, gereserveerde welwillendheid. Indien de Regeering, door de zending van den heer Nolens, de overtuiging heeft gekregen, dat de Paus inderdaad een belangrijke rol kan spelen bij het voorbereiden van den vrede, dan juichen wij het van harte toe, dat zij zoo snel mogelijk zorgt, daarin mede de hand te krijgen. De vrede kan voor ons nog wel zoo gevaarlijk worden als de oorlog, en al wat gedaan kan worden om de vredesconstellatie voor ons zoo gunstig mogelijk te doen zijn, bij voorbeeld door het bevorderen van Den Haag als keuze van de plaats der onderhandelingen, dient te worden bevorderd. Als daarvoor het vestigen van een tijdelijk gezantschap van het Vatikaan noodig is, of zelfs maar indien het gewenscht wordt door den Paus (zooals nu blijkt), dan zien wij daartegen niet het minste bezwaar. Anti-clericale gevoelens behooren daarbij volstrekt te worden afgeweerd. Ook al verhelen wij ons niet, dat men zich door het „tijdelijk" karakter van dit voorstel niet moet laten bedriegen; het zal natuurlijk zeer moeilijk wezen om een eenmaal ingestelde missie weer op te heffen. In 1871 heeft dat al veel voeten in de aarde gehad; thans, nu anticlericalistische motieven veel zwakker klinken dan toen, zullen de zuinigheidsargumenten ook minder steun daarin vinden, al zal men dan ook ditmaal zich kunnen beroepen op de vooraf aangekondigde tijdelijkheid. Onzentwege echter zal de missie duurzaam kunnen worden, mits blijke dat er, ook na het sluiten van den vrede, voor een Nederlandschen gezant bij het Vatikaan genoeg te doen is om hem meer dan een beleefdheidsornament te doen zijn.

Ziedaar waarop onze welwillende gezindheid rust.

Eenige reserve meent de schrijver echter te moeten maken wat betreft de vraag, of het thans ingediende voorstel louter berust op overwegingen van *buitenlandsch*-politieken aard en of alle *binnenlandsche* politiek daaraan vreemd is. Eenige reden tot het stellen dezer vraag is er wel, meent hij „wanneer men er op let, dat de Regeering wel zeer snel en onder aandrang van Roomsche zijde, tot haar voorstel schijnt te zijn gekomen." Maar desniettemin besluit hij, na op ietwat zonderlinge wijze de „voorgeschiedenis" van het thans ingediende voorstel te hebben nagegaan, als volgt:

Wij hopen echter oprechtelijk dat de Regeering, zij het misschien desnoods in Comité-Generaal, in staat zal zijn om bij de Staten-Generaal elken twijfel aan het zuiver *buitenlandsch*-politiek nut van het voorstel weg te nemen. Als dat geschied is, moge geen klein zielig anti-papisme verhinderen, dat een voorstel worde aangenomen hetwelk *dan* inderdaad van groot belang voor ons land kan zijn.

Dat het dan zoo spoedig mogelijk naar 't Staatsblad moet, daar in zijn wij het met de Regeering, de Centrale Sectie van de Tweede Kamer en de meerderheid die er óók zoo over denkt, volkomen eens.

En ten slotte willen wij nog getuigen dat de keuze van den heer O. van Nispen ons eene zeer gelukkige zou lijken.

De *Nieuwe Courant* geeft een overzicht van de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp en schrijft dan:

De motiveering die men in de toelichting vindt, laat zich, hoe sober ook, trouwens goed hooren.

Het herstel van den internationalen vrede is een opperste wereldbelang. Indien het Nederland gegeven mocht zijn daartoe actief te kunnen medewerken, dan ware dit een ideëel en historisch voorrecht van zoo groote beteekenis, dat niets mag worden nagelaten wat de Regeering dienstig acht om ons land het te doen erlangen.

Daarnevens staat het belang van meer strikt nationalen aard om niet van geregelde aanraking met een diplomatiek middenpunt, waarvan straks gewichtige invloed op de in-

ternationale staatkunde kan uitgaan, verstoken te zijn: om van hetgeen daar tot herstel van den vrede wordt voorbereid voortdurend op de hoogte te blijven, zoo mogelijk bij de medewerking daaraan, van stonde af ook de Nederlandsche belangen te doen gelden; voor Nederland tijdig een goede plaats te beleggen in de zaal van het vredescongres, ook wanneer de taak van gastheer niet voor ons werd weggelegd.

Dat de Regeering de zaak als zeer urgent beschouwt, blijkt reeds uit het aangevraagde bedrag, dat berekend is als juist toereikend voor een bescheiden bezoldiging (met emolumenten) over zeven maanden van 1915. De tijdelijke gezant zou dus zijn ambt reeds met den aanvang van Juni aanvaarden.

Het lot van het ontwerp kan, zegt de *N Crt.*, niet twijfelachtig zijn.

Niet twijfelachtig. Immers ook zij, die tegen alle toekenning aan of vermeerdering van den staatkundigen invloed van het Vaticaan in de wereld uit beginsel gekant zijn, zullen moeten toegeven dat, indien aan den Paus een rechtstreeksche rol bij het herstel van den internationalen vrede beschoren is, dien invloed en aanzien zullen rijzen onafhankelijk van de vraag of Nederland daarbij is betrokken — en dat het belang van ons land niet gedoogt eenige eigen kans op vredes-invloed te verzuimen.

In de *Telegraaf* lezen wij:

Hedemiddag reeds onderzoekt de Tweede Kamer in de afdeelingen het wetsontwerp tot instelling van een tijdelijk gezantschap bij het Vaticaan. Wij hopen en verwachten, dat zij het met instemming zal ontvangen.

Waarom?

Eenvoudig met het oog op den gewichtigen en verheffenden arbeid, dien Nederland wellicht bij het op komen van den vrede en bij de vredes-onderhandelingen zal kunnen vervullen. Sinds jaren centrum der internationale vredes-beweging, schijnt ons land het geroepene om straks de vertegenwoordigers van de mogendheden te ontvangen, om zich dan te toonen een klein volk met een grootsche taak. Het is geen geheim, dat de verstandhouding tusschen onze regeering en de Amerikaansche in de latere jaren geregeld beter is geworden, dat de politiek van verscheidenen onzer eerste mannen op steeds meer toenadering tot Amerika was gebasseerd. Zoolang het dan ook scheen, dat het kabinet te Washington het eerste-aangewezene was om vóór en bij dien vrede leidend op te treden, viel er voor ons geen aanleiding een speciale vertegenwoordiging bij het Vaticaan te zoeken. De omstandigheden echter hebben zich gewijzigd. De verscherping in de verhouding tusschen Amerika en Duitschland maakt het onwaarschijnlijk, dat de groote republiek straks die rol zal spelen, welke van haar werd verwacht. Daarentegen is de vredes-arbeid van den Paus meer op den voorgrond gekomen. Het getuigt van tact en wijs beleid, dat onze regeering nu met het Vaticaan, om het zoo eens te zeggen, dagelijkschen omgang gaat zoeken.

Vurig hopen wij, dat de behandeling van het ontwerp niet zal worden vertroebeld door debat over beginsel-vragen, die er niets mee te maken hebben en licht allerlei gevoeligheden wekken. Laat men alleen het oog vestigen op de groote rol, die Nederland straks voor het oog der wereld misschien zal kunnen spelen.

•

Ook de jongste „Staatkundige brief van mr. Van Houten is aan de betrekkingen tusschen Nederland en het Vaticaan gewijd. Het opstel is reeds ietwat verouderd, daar de schrijver nog geen kennis droeg van het Regeeringsvoorstel en het zal wel niemand verwonderen, dat hetgeen de oud-minister schrijft een geheel anderen geest ademt, dan de boven geciteerde artikelen. Wel erkent de heer Van Houten, dat „de Paus en omgeving" een „zeer invloedrijken kring" vormen en hij zou het toejuichen indien prof Nolens door onze Regeering was gecommitteerd, om den Paus op de hoogte te brengen van een betere wereldorganisatie, met name omtrent het beheer der zee, maar het „binnensmokkelen" (*sic.*) van een gezantschap, zooals hij zegt, zou z. i. alle toejuiching doen verstommen.

Nu, de toejuiching van mr. Van Houten is niet bepaald noodzakelijk!

In de *Rotterdammer* zet het antirevolutionnaire lid der Eerste Kamer, mr. L. W. G. v. d. Berg, die in Februari l.l. in de Kamer het herstel onzer diplomatieke Missie bij het Vaticaan bepleitte, nog eens uiteen, dat de Paus wel degelijk een souverein is en het dus niet opgaat, hem te vergelijken „met andere hoofden van eventueel mogelijke hoofden van Christelijke Kerkgenootschappen in het Buitenland".

De Unie-Liberale Kamerclub en de Kamerclub der Vrije Liberalen hebben gisteren in het gebouw der Tweede Kamer vergaderd, in verband met de suppletoire begrooting voor buitenlandsche zaken betreffende een tijdelijken Nederlandsche gezant bij het Vaticaan. Omtrent de Unie-liberalen verluidt, dat de besprekingen in 't bizonder de vraag golden, of het wel gewenscht was tot een zoo groote spoedbehandeling mede te werken.

Voor het bezetten der te creëeren post wordt genoemd de afgevaardigde voor Nijmegen, jhr. mr. O. v. Nispen tot Sevenaer, een gelukkige keuze voorzeker, al zou men dezen eminenten politicus noode uit het Parlement zien heengaan.

Oud-minister REGOUT wordt nu ook genoemd en schijnt zelfs meer kans te hebben dan Jhr. VAN NISPEN.

De Tegenstanders.

Aan *Het Vaderland* is nog het volgende ontleend:

Wij voor ons meenen, dat de zaak waar het hier om gaat, door „De Standaard", „De Nederlander" en Ds. Bronsveld op gansch verkeerd terrein wordt gebracht. Van een herstel van het gezantschap bij den Paus, om de kerkelijke belangen van de Katholieke Nederlanders te behartigen, kan natuurlijk geen sprake zijn; dat is voor ieder vrijzinnige in de eerste plaats absoluut onaannemelijk. Voor die belangen heeft niemand anders te zorgen dan de Roomsch-Katholieke Kerk zelve, en de Staat heeft aan zijn plichten in deze geheel voldaan, wanneer hij haar daarbij geen strooobreedte in den weg legt, zooals Thorbecke ons geleerd heeft hoe het zijn moet. Een herstel van de missie bij den Paus tot bevordering van de kerkelijke belangen van een groep Nederlanders zou ons in conflict brengen met art. 168 van de Grondwet.

Heel anders staat de zaak echter, wanneer — en dat zou natuurlijk de Regeering bij een eventueel voorstel tot instelling van een tijdelijk of permanent gezantschap bij den Heiligen Stoel hebben aan te toonen — het belang van het geheele Nederlandsche volk dit om staatkundige redenen eischte. Indien het toch bewaarheid werd, dat de Paus de man zal wezen, die de oorlogvoerenden weder tot vrede kan brengen en zal brengen, en dat in Rome de onderhandelingen, preliminaire of definitieve, over den vrede zullen worden gevoerd, dan zou het wel allerjammerlijkst gemis aan beleid getuigen, als Nederland daar niet bij was, als het zich afzijdig hield om aan antipapistische gevoelens genoegdoening te geven. En al is het natuurlijk niet te ontkennen, dat daardoor de macht en het aanzien van den Paus zullen worden verhoogd; dat zal in dat geval toch gebeuren, ook al was Nederland niet van de partij, daargelaten dat de man, wiens hoofd door de tiara gedekt wordt, ook zonder dat, alles behalve, zonder macht en aanzien is. Met deze droeve waarheid zullen én „De Nederlander" èn Dr. Bronsveld rekening moeten houden.

En als het nu eens werkelijk een Nederlandsch belang mocht blijken te zijn, dat wij vertegenwoordigd zijn bij het Vaticaan, dan blijve men ons met de juridische constructie van het lijf, dat die vertegenwoordiging daarom reeds onmogelijk is, omdat de Paus geen souverein meer is. Natuurlijk zijn de juridische constructies pour s'en servir, maar deze maakt niet den minsten indruk op ons. In dien gedachtengang zouden wij ons wel kunnen laten vertegenwoordigen bij den Vorst van Monaco of bij den president van de republiek Andorra, maar niet bij den Paus, die meer dan tien eeuwen de souvereiniteit heeft bezeten, en die ze, als ook wij eens juridisch willen redeneeren, ze nooit is kwijt geraakt.. Bij het bekende door Italië in 1781 aangeboden, maar door den Heiligen Stoel geweigerde concordaat werd toch zijne souvereiniteit door de Italiaansche regeering uitdrukkelijk erkend. En de Paus weigerde juist daarom die erkenning van zijne souvereiniteit te aanvaarden, omdat die voor hem zoo vaststond, en zoo eo ipso aan het opperpontificaat verbonden was, dat de erkenning daarvan eenigen twijfel daaromtrent in zich zou hebben gehouden.

Hoe dit alles zij, het dunkt ons het best ook in deze zaak het hoofd koel te houden, en vooral zich niet te laten leiden door kerkelijke hartstochten, al kunnen wij niet anders dan toegeven, dat die door de uitingen van de Roomsche pers over deze aangelegenheid zijn aangewakkerd (! ? — Red. C.)

Men bezie deze zaak enkel en alleen uit het oogpunt van het Nederlandsche belang, en als dat er inderdaad mee gemoeid is, dan steune men de Regeering in dat wat zij op dit oogenblik — de oorlog heeft zoo vele verhoudingen gansch en al gewijzigd — voor ons noodig acht.

Maar — dat herstel van de missie bij 't Vaticaan een Nederlandsche belang is, zal eerst moeten worden duidelijk gemaakt.

De *Nieuwe Koerier* maakt de volgende alleszins juiste opmerkingen:

De diplomatieke betrekkingen tusschen Nederland en den H. Stoel zijn nooit verbroken geweest; want tot den dag van heden toe wordt een pauselijke afgevaardigde vermeld onder het diplomatieke corps, dat bij het Nederlandsche Hof geaccrediteerd is.

Maar Nederland zelf had geen vertegenwoordiger in Rome meer; deze gezantschapspost was opgeheven na het verlies der Pauselijke Staten.

Nu de bloedige en onheilvolle Europeesche oorlog de volkeren in spanning houdt, richten velen hun blikken naar Rome, waar de Paus, als buiten alle partijen staande, de bemiddelaar zou kunnen worden van den zoozeer gewenschten vrede Want bij den Pauselijken Stoel te Rome hebben nog steeds invloedrijke landen hun vaste vertegenwoordiging, en het machtige Engeland zond een buitengewoon gezant.

Wel een bewijs, dat de Paus medetelt in de diplomatieke wereld.

Geen wonder dan ook, dat de Nederlandsche Minister van Buitenlandsche Zaken, hoewel behoorend tot een liberaal Kabinet, geen principieel bezwaar had tegen eene vertegenwoordiging bij den Paus, en zich voorbeeld stappen in die richting te doen, als hij den tijd daartoe gekomen achtte

Korten tijd later volgt de reis van Dr. Nolens naar Rome met eene opdracht van de Nederlandsche Regeering.

Waarin die opdracht juist bestond is nog niet ten volle bekend; maar in ieder geval is de mogelijkheid van een herstel van een Nederlandsch gezantschap bij den Paus daardoor grooter geworden.

Dat de katholieke Nederlanders dit gaarne zouden zien, is onbetwistbaar.

Maar dat de katholieken overtuigd zijn, dat zulk herstel — indien het mocht komen — te danken is aan het belang dat Nederland meent te hebben bij een herstel van zulk gezantschap, is even onbetwistbaar.

Het liberale Ministerie zal dezen stap niet doen, om bij de katholieken in het gevlei te komen, zoo als reeds gezegd wordt; maar enkel en alleen uit welbegrepen landsbelang.

En daarom, al begrijpen wij eenige gevoeligheid van den kant der hervormden, toch zal bij kalm en nader overwegen wel de meening de overhand moeten krijgen, dat niet ter wille van de katholieken, maar enkel wegens een Nederlandsch Staatsbelang er sprake kan zijn van een herstel van een Nederlandsch gezantschap bij het Vaticaan.

Ingezonden stukken.

Curaçao den 22 Juni 1915.

M. de Redacteur!

Met groote bevreemding nam ik kennis van het schrijven van den Heer P. J. POIESZ, voorkomende in de „*Amigoe di Curaçao*" van den 12den dezer en U zult mij ten zeerste verplichten mijn antwoord aan genoemden Heer in uw blad te willen opnemen.

Het wil mij voorkomen, dat de Heer POIESZ de notulen der Vergadering van den Kolonialen Raad dd. 8 Mei 1915 niet voor zich heeft gehad.

Zoo ja, dan heeft hij aan al die notulen niet de noodige aandacht geschonken. Immers, door mij is o. m. woordelijk gezegd:

„Zoo las ik o. a. enkele artikelen „in een Hollandsch blad van den R. K. „geestelijke, Pater POIESZ, die mij te „opgeschroefd en te overdreven voor„komen Uit die artikelen zou men „*den indruk* krijgen, dat het Curaçao„sche volk den hongersnood nabij is. „En die voorstelling mocht niet ge„wekt worden."

Ik sprak dus, dat men *den indruk* zou krijgen uit de artikelen van den Heer POIESZ, dat het Curaçaosche volk den hongersnood nabij was. En was ik hiertoe niet gerechtigd? Welnu, dan wil ik den Heer POIESZ even in herinnering brengen een paar zinnen uit een artikel van zijn hand, dat voorkwam in 't Ochtendblad B. van het *Vaderland* dd. Zondag 14 Maart 1915, No. 72. Ik las in dit artikel o. m.:

„O gij, die nog overvloed hebt, om „naar bal en theater te gaan, U zij „die ontspanning van harte gegund. „Doch denkt dan op weg daarheen „eens na en beseft en doorgrondt „het eens welk een schrille en schrij„nende tegenstelling er ligt in deze „woorden: *In Holland gingen er men„schen naar bal of theater omdat zij over„vloed hadden van alles En op datzelfde „oogenblik gingen in een Hollandsche ko„lonie menschen naar ziekenhuis of graf, „omdat zij gebrek hadden aan alles.*"

Nu vraag ik ieder onbevooroordeelde, die de Nederlandsche taal machtig is, of 't te stout van mij was te durven beweren, dat men van eene beschrijving, zoo als de Heer POIESZ ons die gegeven heeft, *den indruk* kan krijgen, ja. ik zou bijna zeggen, *moet* krijgen, dat het Curaçaosche volk den hongersnood nabij is?

Met het geciteerde uit genoemd artikel in het *Vaderland* meende ik het geheugen van den Heer POIESZ even te moeten opfrisschen; blijkbaar scheen hij vergeten te zijn wat hij zelf geschreven had. Vergis ik mij hierin, dan kan ik mij moeilijk verklaren, waarom de Heer POIESZ op ons zoo boos is, dat wij in het publiek hebben durven beweren, dat men uit zijn artikelen den indruk krijgt dat het Curaçaosche volk den hongersnood nabij schijnt.

Bij repliek is door mij in genoemde Vergadering o. m. woordelijk gezegd:

„maar ik heb vermeend *van deze plaats* „op de overdrijving te moeten wijzen, „opdat men in Nederland wete, dat „*het verkoopen van water per flesch* en dat „*de arme broertjes en zusjes in West-„Indië vermageren tot doorschijnendwor„dens toe*, zooals de toestand beschre„ven wordt in het *Handelsblad* van „den 24 Februari j.l. en 14 Maart l.l., „bij ons onbekende toestanden zijn."

Ook hieraan neemt de Heer POIESZ aanstoot en is hij gebeten op mij. Voor de tweede maal zeg ik, dat de Heer POIESZ de notulen der genoemde Vergadering niet voor zich heeft gehad. Immers bij repliek sprak ik niet van de artikelen van den Heer POIESZ, maar van het *Handelsblad*. Dit is toch niet hetzelfde; en meent de Heer POIESZ, dat het *Handelsblad* iets geschreven heeft, dat bezijden de waarheid is, (wat ik niet aanneem) dan kan hij dit toch niet op mij verhalen.

In een Van Dag tot Dag artikel van het *Handelsblad*, van Woensdag 24 Februari 1915, Avondblad-Tweede Blad, getiteld: *Lijden in de West* komt o. m. het volgende voor:

„De Heer POIESZ, lid der Curaçao„Commissie. beschreef den toestand „verleden week in ons blad en sinds „hij zijn vorige berichten kreeg, werd „het lijden erger."

„De armoede is nu wel buitenge„woon. Maar altijd gaat ons voor„naamste eiland in West-Indië daar„onder gebukt. Het landschap is „eentoonig en dor, want de hitte, „die van de kale rotsen afstraalt, „belet afkoeling, zelfs als vochtige „luchtstroomen over het eiland trek„ken. Ook dan is er geen afkoeling „en geen regen valt neder. Het jaar„lijksche tijdperk van droogte duurt „van acht tot negen maanden.

„Maar soms duurt het veel langer. „Zoo was de gruwelijke droogte der „jaren 1900—1903 oorzaak, dat de „meeste boomen gedood werden „waarvan de oranje-achtige vrucht „de schillen oplevert, die gebruikt „worden voor de naar het eiland „genoemde likeur. En dit jaar, juist „nu de oorlog zulke armoede wekt „in het eiland, waar geen bronnen „zijn en men het regenwater duur „betalen moet, heerscht er weder „zulk een bijna voorbeeldelooze droog„te, dat men *het water per flesch moet „koopen.*"

Tot zoover genoeg. Ik geloof toch nu wel, dat het klaar als de dag is, dat het *Handelsblad* (een der hoofdorganen van de Ned. pers) uit het schrijven, waarin de Heer POIESZ in genoemd blad den toestand op Curaçao beschreef, den indruk heeft gekregen, dat hier water per flesch wordt verkocht En de duizende lezers van het *Handelsblad* zullen zeker dien indruk hebben overgenomen. Was die indruk niet juist (wat ik niet kan inzien) dan moet de Heer POIESZ dit met het *Handelsblad* zelve uitmaken, doch mij kan en mag hij niet verwijten, dat ik in den Kolonialen Raad ten bewijze van de schromelijke overdrijving heb ter sprake gebracht, wat de Hoofd-Redacteur van het *Handelsblad* van den toestand dacht.

De Heer POIESZ moge blijven beweren, zooals hij in de Amigoe van den 12 dezer schrijft, dat de kinderen, die hij in zijn artikel in het *Vaderland* op het oog heeft, „*vermageren tot doorschijnend-wordens toe*" en hij moge in die bewering worden gesteund door de Pastoors en Soeurs van de buitendistricten, daartegenover blijf ik volhouden, dat door hem schromelijk overdreven is en hierin sta ik niet alleen, want ook naar het oordeel van een aantal plantage-houders en anderen die ik gesproken heb, is hier „*het vermageren van vele kinderen tot doorschijnend-wordens toe*" een ongekende toestand.

Het spijt mij voor den Heer POIESZ, doch ik kan niet inzien, dat ik in een veralgemeening van een particulier feit ben vervallen en het beweerde door den Heer POIESZ uit zijn verband heb gerukt, toen ik in de genoemde Vergadering van den Kolonialen Raad heb tegen gesproken, dat *de arme zusjes en broertjes in West-Indië vermageren tot doorschijnend-wordens toe.*

De Heer POIESZ zal toch niet willen tegenspreken, dat hij in zijn artikel in het *Vaderland* dd. 14 Maart l.l. het heeft over *vele* kinderen en niet over enkele. Voor die *vele* kinderen, die één of twee uur moeten loopen om de school te bereiken; die vóór ze van huis gaan veelal niets anders als ontbijt krijgen dan een kopje warm water met een brokje bruine suiker etc etc. De Heer POIESZ schijft zelf, dat enkelen koffie krijgen; het moeten dus wel *velen* zijn die zich met een beetje warm water moeten behelpen) vraagt hij hulp in zijn voormeld artikel, waar wij lezen:

„O gij, die gezegend zijt met ge„zonde en krachtige kinderen, die „overvloed hebt om hen te voeden, „och denkt eens te midden van dien „overvloed aan hun arme zusjes en „broertjes in West-Indië, *die vermage„ren tot doorschijnend-wordens toe* en die, „al sterven ze niet van honger, toch „later de kracht zullen missen om „den geringsten schok te doorstaan. „sindien ze nu niet worden geholpen."

Ik blijf bij mijne meening volharden Mr. de R., dat er eene voorstelling van den toestand was gegeven, die niet overeenstemde met de werkelijkheid en ik wil den Heer POIESZ hierin nog wel er op wijzen, dat in de eerste helft van de maand Maart jl. hier bij den Gouverneur het bericht was ontvangen, dat er in Nederland voor den nood op Curaçao Fl. 35.000 was bijeengebracht, in die zelfde maand besloten werd Fl. 12.000 te beleggen Meer geld is toen niet uitgezet, omdat er geene soliede belegging op dat oogenblik voor gevonden kon worden. Dezelfde maand, waarin het geld werd ontvangen werd dus eerder gedacht aan „*belegging der gelden*" dan aan „*het gebrek aan alles*", waarvan de Heer POIESZ in zijn artikel in het *Vaderland* dd. 14 Maart 1915 gewaagt.

En dit ware toch zeker niet geschied, wanneer in die zelfde maand waarin de Heer POIESZ zijn artikel in het *Vaderland* schreef, in een Hollandsche Kolonie menschen naar ziekenhuis of graf gingen, omdat zij gebrek hadden aan alles.

Wanneer de Heer POIESZ meent, dat met hetgeen door mij in de genoemde Vergadering van den Kol. Raad was gesproken een beschuldiging tegen zijn persoon was ingebracht, dan geloof ik toch wel, dat zijn eigen artikel in het *Vaderland* dd. 14 Maart jl. mij het recht daartoe gaf. Ik kan hem dan ook onmogelijk het eerherstel geven dat hij vordert en waar het door mij gesproken op goede gronden berustte en bewezen werd, geloof ik, (in afwijking van de meening van den Heer POIESZ) dat de goede naam van den Kol. Raad er in Nederland niet minder op is geworden en men daar zal hebben ingezien, dat de Kol. Raad den moed van zijne overtuiging heeft.

Ik heb gemeend dit den Heer POIESZ te moeten antwoorden en treed verder niet in polemiek. Mocht de Heer POIESZ op de zaak nog willen terugkomen, dan zij hem van harte het genoegen van het laatste woord gegund.

Met vriendelijken dank voor de plaatsing,

Uw. Dw.

ED. S. LANSBERG

Lid van den Kol. Raad.

Nog eene onjuistheid

in de rede van den Heer

Ed. S. Lansberg.

Het zij ons vergund hier te wijzen op eene onjuistheid, die naar onze bescheiden meening een onverdiende smet werpt op het volk van Aruba en Bonaire.

De heer Lansberg heeft het woord:

„Tot bewijs dat de toestand op de eilanden Aruba en Bonaire, waarover in de eerste plaats ach en wee geroepen is, te overdreven geschetst is, dienen de volgende cijfers van het 4de kwartaal 1914 vergeleken met de cijfers over hetzelfde tijdvak 1913...

Daaruit blijkt, dat de accijns op gedistilleerd, wijn en bier, in het kwartaal, waarin de armoede juist het nijpendst zou zijn geweest, bedroeg:

	4de kwart. 1914	4de kwart. 1913
Aruba	3 839 35	3.397.77
Bonaire	2.542 94	1.957.10

een stijging van 13% en 30%.

Deze cijfers zijn te welsprekend om nog verder commentaar te behoeven." Notulen pag. 3.

Danks de welsprekendheid dezer cijfers, lust het ons, er eenige andere cijfers tegenover te plaatsen.

Bij het snuffelen vonden wij een leerzaam lijstje, dat aantoont welk een invloed een droog jaar uitoefent op de sterfte.

Het volgende lijstje *enkel* van de sterfgevallen onder de *katholieken* in de verschillende parochies dezer drie eilanden over de laatste 6 jaar, moge dit met schrikwekkende duidelijkheid voor oogen stellen. De eerste kolom geeft het aantal dooden van 1912, de tweede het maximum van vroeger, de derde kolom het minimum bij vorige gunstige regenjaren :

PAROCHIES.	1912	vroeger maxim.	vroeger minimum
Otrabanda	108	130	86
Pietermaal	111	102	78
Santa Rosa	123	100	56
Montaña	34	36	15
Santa Maria	203	112	63
S Willebrordo	52	36	19
Barber	101	37	28
Westpunt	35	26	10
Bonaire.			
Kralendijk	142	96	62
Rincon	116	49	17
Aruba.			
Oranjestad	82	63	45
Noord	42	43	24
Santa Cruz	80	55	26
Savoneta	49	19	13
St Elisabethsgasthuis op Curaçao	204	145	83

Aldus de „Amigoe" van 15 Februari 1913.

Vergelijken we nu de sterfte van dat jaar van ellende met eenige gegevens, die ons van Aruba bereikten.

In 1912 stierven in Oranjestad 82 personen in het geheele jaar. In de eerste 5 maanden van 1915 stierven er 44.

In 1912 stierven op Santa Cruz 80 personen in 't geheel.

In de eerste 5 maanden van 1915 stierven er 67.

In 1912 stierven op de Noord 42 personen in 't geheel.

In de eerste 5 maanden van 1915 stierven er 44

Al die graven zijn tastbare feiten, die men niet wegredeneert met een statistiek over accijns.

Doch daar is meer.

Die cijfers bewijzen niet, dat er in die maanden *meer gedronken* is, wel dat er *meer accijns* is betaald. En voor die stijging kan gemakkelijk een verklaring gevonden worden. Veronderstellen we b. v., dat juist in die dagen eenige kooplieden weer een voorraad hebben betrokken en in hun magazijnen genomen, dan is het heel eenvoudig, een stijging te verklaren :

voor Aruba van 441 gld 58 cent
„ Bonaire „ 585 „ 84 „

We hebben echter een zwaarder grief. Dezelfde lijst, die voor Aruba en Bonaire samen een *stijging* aanwijst van ± 1000 gulden, wijst voor Curaçao een *daling* aan van 6700 gulden. Waarom heeft de heer Lansberg ook dat niet gepubliceerd ?

Om den lezer te overtuigen, hoe weinig bewijskracht er schuilt in de statistiek van den heer Lansberg, geven wij hier een meer volledig lijstje over de accijns op gedisteleerd, etc.

Laatste kwartaal
1914 1913
Curaçao.
26.188 21 32.859.10
Aruba.
3.839.35 3.397 77
Bonaire
2 542 94 1.957.10
Eerste kwartaal
1915 1914
Curaçao
24.640.20 28.586.71
Aruba.
2.541 72 4 052.44
Bonaire.
833 50 2 182.03

De lezer vergete niet, dat wij het volste recht, ja zelfs den plicht hebben, om Curaçao in onze berekening op te nemen, om de drie benedenwindsche eilanden samen te nemen, wanneer wij ons een juist beeld willen vormen van het alcoholverbruik. Het gebeurt immers meermalen, dat men op Aruba en Bonaire van hier drank betrekt en in dat geval betaalt Curaçao den accijns voor wat op Aruba of Bonaire gedronken wordt.

Dit voorop gezet, komen wij tot een conclusie, lijnrecht tegenovergesteld aan die van den heer Lansberg. *Hij* constateert een *stijging*, *wij* een *daling*.

Ziehier. Tellen wij samen den accijns aan Curaçao, Aruba en Bonaire, dan krijgen wij voor uitkomst voor het laatste kwartaal
van 1914 32 570.50
van 1913 38.213.97
Dus een daling van 5.643.47.
Voor het eerste kwartaal
van 1915 28 015 42
van 1914 34.821.18
Dus een daling van 6 805.76

Zoo krijgen we dus in de laatste zes maanden een daling van 12 449.23 voor onze drie benedenwindsche eilanden samen.

Wil echter de heer Lansberg Aruba en Bonaire alleen nemen, dan zal hij over de laatste zes maanden nog een daling constateeren van 1.831 83.

Nu is het onze beurt om het woord van den heer Lansberg te herhalen :

„De cijfers zijn te welsprekend, om nog verder commentaar te behoeven."

Zou het nu niet op den weg van den heer Lansberg liggen, om deze onjuistheid in den kolonialen Raad te erkennen en aldus voldoening te geven aan Aruba en Bonaire ?

P. J. Poiesz. O. P.

Berichten uit de Kolonie.

Stadsreiniging.

Reeds eenige maanden geleden kwamen verschillende gevallen van typhus voor in de buitendistricten. Dr. Ed. Leckie, nauwelijks uit Suriname aangekomen, vond al aanstonds handen vol werk. Hij bezocht de ernstigste zieken geregeld en liet aan de Kerkdeuren algemeene maatregelen aanplakken, welke de menschen volgen moesten om de besmetting te beperken en tegen te gaan. Bij sterfgevallen zorgde hij persoonlijk voor ontsmetting van het huis en verbranding der gedragen kleederen.

De typhus is op het oogenblik veel verminderd in de Buitendistricten, maar schijnt nu overgeslagen naar de Stad.

In de nauwe stegen met oude krotten en minder zindelijke bewoners, vindt de Typhus een heerlijk gloeienden haard, waar de besmetting volop gekoesterd wordt en welig tieren kan.

In de stad, meer nog dan buiten, dient het volk te worden voorgelicht, wat het doen moet om uitbreiding der infectie te voorkomen.

De Procureur-generaal heeft onmiddellijk grooter reinheid en zindelijkheid in huis en erf aanbevolen. De stadsreiniging werd Dinsdag persoonlijk door den HEG. Heer Gouverneur in gezelschap van den Procureur geïnspecteerd.

Het is bekend, dat vreemdelingen de reinheid onzer stad roemen, maar toch zijn er ingezetenen die onzen goeden naam sterk afbreuk doen en volstrekt niet medewerken met de Politie om de straten en vooral de stegen zindelijk te houden Papier en stroo, bananenschillen en afval worden in die stegen en sloppen bijna geregeld uit het huis de straat op geveegd. Ja, er gebeuren nog wel erger dingen. De natte plassen zijn daar zelden van schoon water, maar verspreiden dikwijls een stank, die voor de heele omgeving zeer hinderlijk is.

Die minder goedgezinde burgers zijn bekend genoeg, de bewijzen van hun wangedrag liggen voor de deur. Een flinke, ernstige vermaning van de politie zal zeker helpen, vooral, zoo het mogelijk is, door boete of straf kracht bij te zetten aan de woorden.

Als men het volk leert gebruik maken van vuilnisbakken, die geregeld worden afgehaald door de stadsreiniging, zouden we veel gewonnen hebben. Laten de stadreinigers beginnen met overal, waar ze een bak met vuil buiten zien staan, dien bak te ledigen in hun kar, dan leert het volk het van zelf.

Op de stadsreiniging mag niet bezuinigd worden, de volksgezondheid zou er onder lijden.

Ten slotte nog een vraag :

Zou de vuilniskar, een gewone open kar, geheel onderhevig aan den grilligen invloed van den wind, niet overhuifd kunnen worden ? Een gesloten kar met automatisch toeslaande klep is voorloopig misschien wat te kostbaar. Maar een overhuiving van sterk zeildoek is toch gauw genoeg klaar en kan zooveel niet kosten.

Als de kar behoorlijk is afgedekt, kan er geen wolk van stof uit opstijgen, telkens als er een blik of bak in wordt geledigd.

De Draadlooze.

De Gouvernements secretaris heeft dato 19 Juni bekend gemaakt, dat, wegens tijdelijk gebrek aan voldoend personeel bij het station voor *Draadlooze Telegrafie* alhier, de nachtdienst aan dat station voorloopig wordt gestaakt.

Dat is force majeure. Deze noodmaatregel moest genomen worden wegens ziekte bij het Personeel, hier en op Aruba.

Wij zijn overtuigd, dat deze belangrijke tak van dienst weder zoo spoedig mogelijk volledig zal bediend worden.

Juist des nachts heeft de Draadlooze minder te lijden van atmosferische invloeden en kan er dikwijls beter contact verkregen worden dan overdag. Door de opheffing van den nachtdienst verliest ons Station dus zeer veel van zijn nut.

Niet slechts kunnen scheepvaart en handel daardoor schade lijden en zal het Publiek verstoken blijven van belangrijk oorlogsnieuws, maar het reddingswezen bij scheepsongelukken mist daardoor een zeer voornaam hulpmiddel.

Nogmaals, wij weten, dat het voorloopig niet anders kan.

Maar zou het geen aanbeveling verdienen, het Personeel uit te breiden met een paar reserve-seiners ?

Er worden immers geregeld jonge lui tot seiner opgeleid ?

Aanvulling-Begrooting 1916 Voorloopig Verslag.

Het Afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Een lid verklaarde met leedwezen te hebben gezien, dat het Bestuur er toe overgaat de betrekking van adviseur voor visscherijzaken af te schaffen. Naar zijne meening is des kundige leiding hoogst noodzakelijk.

Dat lid deelde mede, dat hij kort geleden een brief uit Aruba heeft ontvangen, waarbij hem door den schrijver wordt verzocht om zijne medewerking te verleenen, dat de adviseur behouden wordt.

Het lid aan het woord zou gaarne worden ingelicht welke resultaten de proeven, op visscherijgebied genomen, opgeleverd hebben en vroeg of het niet aanvragen van een crediet voor toelage van den adviseur misschien daaraan is toe te schrijven, dat de proeven mislukt zijn.

Eenige leden voerden aan, dat het niet te verantwoorden is langer gelden voor de visscherij uit te geven, waar de adviseur zelf in het jaar 1913 bij de openbare behandeling van de begrooting voor 1914 o m heeft gezegd : „Ten aanzien van bijna alle onderdeelen van het visscherijonderzoek kunnen de werkzaamheden thans als geëindigd beschouwd worden."

Enkele dier „eenige" leden verklaarden dat 't zelfs te betreuren was, dat er ooit credieten zijn toegestaan voor verbetering van het visscherijbedrijf

Algemeen constateerd men met genoegen, dat het voornemen bestaat om de Wilhelminaschool te vergrooten. Aan eenige leden kwam het daarvoor aangevraagde crediet bij zonder hoog voor.

Sommige leden gaven als hunne meening te kennen, dat, ofschoon de Breedestraat beoosten de haven vernieuwing eischt, zij de aangevraagde gelden beter besteed zouden achten aan de herstelling van verschillende straatjes en stegen in de Wilemstad en aan de Overzijde, die in veel slechteren toestand verkeeren.

Enkele leden stelden de vraag op welke gronden geen aanvang is gemaakt met het aanleggen van de algemeene begraafplaats, waarvoor op de begrooting voor het loopende dienstjaar een crediet van f 1470.— is toegestaan.

De Rapporteurs,
J. C. B. Forbes.
F. W. P. Winkel.

Steuncomité Curaçao.

De Gouverneur-generaal van Ned. Indië heeft aldaar een commissie benoemd tot inzameling van gelden ten behoeve onzer noodlijdenden.

De eenheid van den Hollandschen Stam komt toch wel heerlijk uit in deze benarde tijden.

De hulp van Oost-Indië wordt dankbaar aanvaard door de West.

Laat onze Ondersteuningscommissie de armen van het Stadsdistrict nu eens goed bedenken.

In de stad neemt de armoede toe.

Het verdient alleszins aanbeveling de verschillende godsdienstige gemeenten, belast met armenzorg, op bizondere wijze te steunen, nu er zooveel van de kerkelijke liefdadigheid wordt gevraagd.

Officiëele berichten.

Namens den Hoog Edel Gestrengen Heer Gouverneur wordt hierbij bekend gemaakt, dat wegens tijdelijk gebrek aan voldoend personeel bij het station voor draadlooze telegrafie alhier, de nachtdienst aan dat station voorlopig van af den 19den Juni dj. is gestaakt.

De gevangenbewaarder alhier F H van Dinter is benoemd tot kommies 2e klasse der belastingen op Aruba.

Aan den kommies 2de klasse der belastingen alhier C. M. Nuboer is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Aan den Chef van het kuststation voor D. T. op Bonaire J. W. P Peiliker is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend, en de telegrafist alhier F. H. P. Schrils is tijdelijk belast met diens functiën op Bonaire.

Aan den Kolonialen Ontvanger alhier H. Statius Muller is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend; en de 1ste kommies W. A. C. Willemsen is tijdelijk belast met de functie van Kolonialen Ontvanger.

De Voorzitter van deschoolcommissie alhier is aangewezen om bij afwezigheid of ontstentenis van den Inspecteur voor het onderwijs diens stukken te teekenen.

Aan den hulpseiner op het fort Nassau C. L van der Gen is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend en Chevalier Croes is tijdelijk belast met die functiën.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven

A. Belis, Constancia C. de Windt, J. E. Foste, Rosaura C. Henriques, F. A. Gonzales Maldonado, Ereida Marchena, Catalina Merkies, Ph. van den Breggen, Antolina Zara, Cicili Zara.

Aangeteekende stukken : Luisa Nevo.

Drukwerken: G. D. Daal, J. H. Henriques, C. A. Minjay, Josefina D. Penny.

Regenval.

Gedurende de maand Mei.

	m.M.
Fort Amsterdam	23.6
Westpunt	38.8
Plantage Siberië	26 5
„ Kl. St. Martha	24.5
Dokterstuin	44.3
Hoffi Abao	24 4
Cas Chikitoe	13
Sta. Maria	15.
Plantage Gr. St. Joris	35.
Wilhelmina-tuin	15 8
Sta. Rosa	19.
Beekenburg	5.5
Noordkant	11.

Ratten.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd 20 ratten

Muziekuitvoering.

PROGRAMMA.

Zondagavond om 7.30 uur Overzijde.

1.	Enghien	Pas-Red	Andrien
2.	Si J'etais Roi	Ouverture	Adam
3.	Souviens Toi	Valse	Waldteufel
4.	Fantaisie sur Pailliasse		L Cavallo
5.	Cadix	Marche	Ch Valverde
6	Potpourri sur Il Trovatore		Verdi
7.	Seville	Bolero	V. Buot
8.	Sueño de Amor	Dansa	Campos

Buitenland.

Italië verklaart Oostenrijk-Hongarije den Oorlog.

Weenen, 23 Mei. (Korr. Bur). De ambassadeur Avarna heeft hedenmiddag aan Burian, den minister van Buitenlandsche zaken, de volgende verklaring doen toekomen :

Weenen, 23 Mei 1915.

Gevolg gevende aan de bevelen van Z. M. den koning, zijn verheven souverein, heeft de ondergeteekende, ambassadeur van Italië, de eer aan Zijn Excellentie, den minister van Buitenlandsche Zaken van Oostenrijk-Hongarije, de volgende mededeeling te doen toekomen :

Reeds den 4en van deze maand is aan de Keizerlijke en Koninklijke Regeering mededeeling gedaan van de ernstige beweegredenen, waarom Italië, vertrouwende op zijn goed recht, zijn tractaat van bondgenootschap met Oostenrijk-Hongarije, dat door de Oostenrijksche Regeering geschonden was, nietig en voortaan van geen gevolg verklaarde en zijn geheele vrijheid van handelen hernam Naardien is de regeering des konings vast besloten met alle middelen, waarover zij beschikt, zorg te dragen voor de beveiliging der Italiaansche rechten en belangen.

Zij zal niet tekort schieten in haar plicht om tegen elke tegenwoordige en toekomstige bedreiging de maatregelen te nemen, die de gebeurtenissen haar tot vervulling van het nationale streven voorschrijven.

Z. M. de koning verklaart, dat hij zich van morgen af in staat van oorlog met Oostenrijk Hongarije beschouwt.

De ondergeteekende heeft de eer, terzelfder tijd aan den minister van Buitenlandsche Zaken mee te deelen, dat de paspoorten heden ter beschikking van den ambassadeur te Rome gesteld zullen worden, en dat hij Z. E. dank zal weten, indien hem ook de zijne overhandigd worden.

(w. g.) AVARNA.

Berlijn, 23 Mei. (Wolffbur.). Officiëel wordt meegedeeld :

De Italiaansche regeering heeft heden (Zondag) door den hertog van Avarna, haar gezant, aan de Oostenrijksch-Hongaarsche regeering laten verklaren, dat Italië zich met ingang van hedennacht 12 uur met Oostenrijk-Hongarije in oorlogstoestand bevindt.

De Italiaansche regeering heeft door dezen kunstmatig gezochten aanval op de Donau monarchie ook het bondgenootschap met Duitschland zonder recht en reden verscheurd. De op de tractaten gegronde trouwe verhouding tusschen Oostenrijk-Hongarije en Duitschland, die door wapenbroederschap nog vaster is geklonken, is door den afval van den derden bondgenoot en zijn overloopen naar het kamp van hun vijanden ongerept gebleven.

De Duitsche ambassadeur, prins Bülow, heeft mitsdien last ontvangen, Rome tegelijkertijd met baron Macchio, den Oostenrijksch Hongaarschen gezant, te verlaten

Weenen, 23 Mei. (Wolffb.). Een buitengewone uitgave van de „Wiener Zeitung" maakt het volgende keizerlijke reskript openbaar :

„Waarde graaf Stürgkh, ik draag u op, het bijgevoegde manifest aan mijn volken ter algemeene kennis te brengen :

Weenen, 23 Mei 1915.

Aan mijn volken !

De koning van Italië heeft mij den oorlog verklaard ; een trouwbreuk, waarvan de geschiedenis de wederga niet kent, is door het koninkrijk Italië jegens zijn beide bondgenooten begaan. Na een bondgenootschap van meer dan 30-jarigen duur, in den loop waarvan het zijn territoriaal bezit heeft kunnen vermeerderen en zich tot een niet vermoeden bloei ontwikkelen, heeft Italië ons verlaten.

In het uur van gevaar is het met vliegende vaandels naar het kamp van onze vijanden overgeloopen.

Wij hebben Italië niet bedreigd, zijn aanzien niet verkleind, zijn eer noch zijn belangen aangetast. Wij zijn onze bondgenootschapsplichten steeds trouw nagekomen en hebben het onze bescherming verleend toen het te velde trok.

Wij hebben meer gedaan. Toen Italië begeerige blikken over onze grens wierp, waren wij om de bondgenootschappelijke verhoudingen den vrede te bewaren tot groote en smartelijke offers besloten, tot offers, die ons na aan het vaderlijke hart gingen.

De begeerigheid van Italië, dat van het oogenblik partij meende te moeten trekken, was echter niet te stillen. Zoo moet dan het lot zijn loop nemen.

Tegenover den machtigen vijand in het Noorden hebben in een reusachtige worsteling van tien maanden, in de trouwste wapenbroederschap met het leger van mijn doorluchtigen bondgenoot, mijn legers zegevierend stand gehouden. De nieuwe verraderlijke vijand in het Zuiden is voor hen geen nieuwe tegenstander.

De groote herinneringen aan Novara, Mortara, Custozza en Lissa, die den trots van mijn jeugd uitmaken, de geest van Radetzky, van aartshertog Albert, van Tegethoff, die in mijn land- en zeemacht voortleeft, zijn mij er borg voor, dat wij ook naar het Zuiden toe de grenzen der monarchie met goeden uitslag verdedigen zullen.

Ik groet mijn in strijd en overwinning beproefd gebleken troepen. Ik vertrouw op hen en hun leiders; ik vertrouw op mijn volken, wier voorbeeldelooze offervaardigheid mijn innigsten vaderlijken dank verdient. Ik bid den Almachtige, dat hij onze vaandels zegene en onze rechtvaardige zaak in zijn genadige hoede neme.

(get) Frans Jozef.
" Stürgkh.

Een Koningswoord.

De Oostenrijksche regeering publiceert in een diplomatiek document o.m. het telegram, door koning Victor Emmanuel den 2den Augustus 1914 — dus nadat, volgens de voorstelling der Italiaansche regeering, Oostenrijk door niet-mededeeling zijner plannen tegenover Servië het verdrag nopens het Drievoudig Verbond reeds geschonden had — aan keizer Frans Jozef gericht:

„Ik heb het telegram van Uwe Majesteit ontvangen en behoef niet te verzekeren, dat Italië alle mogelijke pogingen in het werk heeft gesteld om de handhaving van den vrede te verzekeren en alles te doen wat het kan om zoo spoedig mogelijk mede te helpen tot herstel van den vrede „en jegens zijn bondgenoot de hartelijke vriendschappelijke houding zal blijven in acht nemen overeenkomstig het bondverdrag, zijn oprechte gevoelens en de groote belangen die het te handhaven heeft."

* * *

Volgens berichten uit Weenen aan de „Münchener Neuesten Nachrichten" was de kardinaal prins-aartsbisschop van Weenen, dr. Piffl, eenige maanden geleden te Rome en bij koning Victor Emmanuel op audiëntie.

Bij die gelegenheid werd ook over den oorlog gesproken en terloops de verplichtingen van Italië tegenover de bondgenooten aangeroerd. De koning zei toen tot kardinaal Piffl: „Men kan gerust zijn. Ik zou de eerste uit het Huis van Savoye zijn, die zijn woord zou breken."

Een Oostenrijksch legermanifest.

De opperbevelhebber, veldmaarschalk aartshertog Frederik, heeft tot de Oostenrijksch-Hongaarsche en de onder zijn bevel staande Duitsche troepen een legerorder gericht, waarin het manifest van den keizer naar aanleiding van de oorlogsverklaring van Italië wordt weergegeven en daarna het volgende gezegd wordt:

Soldaten! Gij hebt de in het eerste oogenblik gesproken woorden van onzen allergenadigsten oppersten krijgsheer vernomen. Zij kenschetsen vol maakt de smadelijke laagheid van onzen nieuwen vijand, die een trouw van tientallen van jaren met een schandelijk verraad beloont. Zij wijzen ons, soldaten, echter ook op de nieuwe, groote taak, welke aan Zijne Majesteit en het vaderland is opgelegd.

Geen eerlijke nieuwe vijand treedt ons in de oogen ziend tegemoet. Neen, de trouwelooze voormalige bondgenoot van Oostenrijk-Hongarije en Duitschland en van hun met de zege bekroonde legers en vloten, die na een zware worsteling van tien maanden tegen een halve wereld onoverwonnen en steviger dan ooit in in den strijd staan, valt ons verraderlijk in den rug. Aan ons, soldaten, is het deze houding zonder voorbeeld van onze vijanden met bloed en ijzer te straffen en hun weer den weg te wijzen, die hun eens onze voorvaderen reeds bij Mortara en Novara, bij Custozza en Lizza gewezen hebben.

Onze vereerde, allergenadigste vorst, die alles beproefd heeft om ons en onzen bondgenoot deze nieuwe beproeving te besparen, zal den geest van Radetzky, aartshertog Albrecht en Tegethoff in ons terugvinden. Wij willen de hun waardige nazaten zijn „Veel vijanden, veel eer," zij onze strijdleuze.

Zoo brengen wij onzen groet aan onzen verheven keizer en koning en aan onze trouwe wapenbroeders, brengen wij in het noorden onzen groet aan de kameraden, die in het zuiden gereed staan om den smadelijken inval in onzen rug het hoofd te bieden, totdat ook voor het zuiden de dag aanbreekt, die de bloedige vergelding zal brengen.

Soldaten! Zonder talmen en met opgewektheid den nieuwen tegenstander tegemoet. Met Godes hulp en in trouwe wapenbroederschap met onze verbonden kameraden zullen wij ook hem weten te verslaan.

Revolutie in Portugal.

Het is nog geen vijf jaren geleden, dat in Portugal de omwenteling uitbarstte, welke aan de Monarchie een einde maakte.

Een schandelijke moord op den vorigen Koning en den toenmaligen Kroonprins was een paar jaren te voren aan deze revolutie voorafgegaan.

Echter bepaalde men zich niet tot het veranderen van den regeeringsvorm, neen, men bond tezelfder tijd op de meest fanatieke en onverdraagzame wijze den strijd aan tegen de Kerk.

Een ware godsdienstvervolging brak los.

En men herinnert zich de brutale maatregelen tegen de geestelijkheid, het gevangen nemen van Kerkelijke waardigheidsbekleeders, de harteloze verbanning van kloosterorden en congregaties.

Het scheen, of de dagen van Pombal waren teruggekeerd.

Het internationaal anti-clericalisme zag dit alles, in 't generaal ge nomen, zonder een woord van protest, veeleer met instemming en openlijke of stilzwijgende goedkeuring aan.

Dat Portugal een achterlijk land was, werd aan de priesters en kloosterlingen geweten.

Het was nu bezig zich te emancipeeren!

Een betere toekomst ging 't land tegemoet, nu het looden juk van „clericalisme" en „priesterheerschappij" was afgeschud.

De feiten hebben het anders geleerd.

De jaren van deze kerkvervolging hebben aan Portugal vooruitgang noch welvaart gebracht.

De Republiek heeft nauwelijks een oogenblik rust gekend, en in deze dagen is zij ten prooi aan de hevigste beroering.

Niet alleen tusschen monarchisten en republikeinen woedt de strijd, maar ook tusschen deze laatsten onderling.

Een woeste naijver, een wilde wedloop om de macht, zet het land in vuur en vlam en dreigt met alle verschrikkingen van den burger-oorlog.

Zoo strijkt ook hier het anti-clericaal regime zijn eigen vonnis.

Toen de uitdrijving der geestelijke orden, vooral der Jesuïten, plaats had, heette het in een correspondentie uit Lissabon aan een onzer liberale bladen, dat er „groote schoonmaak" was geweest en met die uitdrijving de „grootste schrede was gedaan naar Portugal's bloei."

O, ironie der feiten!

De gevolgen zijn niet uitgebleven

Maar wat wél uitbleef, was de met zooveel ophef en driestheid aangekondigde bloei.

Minister Chagas kwam 17 Mei van Oporto, om bezit te nemen van het voorzitterschap van den minister raad, toen hij in het station Entroncavento door senator Joao Freitas met revolverschoten beschoten werd.

De senator werd daarop door de gendarmen gedood. De nieuwe minister-president Chagas werd zwaar gewond naar Lissabon vervoerd.

De onlusten zijn opnieuw begonnen.

Volgens 17 Mei ontvangen officiëele mededeelingen hebben er daags te voren opnieuw ongeregeldheden in Portugal plaats gehad. Nadere bijzonderheden ontbreken echter nog.

* *
*

De „Echo de Paris" verneemt uit Londen over het gebeurde:

In Lissabon kwam het tot erge onlusten. De vloot nam aan de beweging deel. Volgens de door het Spaansche ministerie van binnenlandsche zaken ontvangen inlichtingen is de toestand in Portugal zeer ernstig. De verbindingen zijn verbroken. In Coimbra, Porto en Santarem moet eveneens de opstand zijn uitgebroken. Lissabon zou zelfs geheel in handen van het volk zijn. Er loopt een gerucht, dat Alfonso Costa vermoord zou zijn. De troepen zijn niet in staat de beweging te onderdrukken, die geleid wordt door personeel van de voor de hoofdstad liggende vloot.

Het leger blijft den president trouw.

De gouverneur van Badajoz telegrafeerde aan zijn regeering:

De beweging begon aan boord van den kruiser „Adamastor," die om half vier de stad beschoot. Een groep van 200 burgers bestormde de kazerne van el Kantara op het geroep: leve de republiek." Er vielen talrijke dooden en gewonden De geheele republikeinsche garde is de regeering trouw gebleven. Zij houdt de straten, pleinen en strategische punten bezet en drijft de betoogers uiteen. Verschillende bommen ontploften De Vasco de Gama is met een geheime zending vertrokken. Alle telegrafische spoorwegverbindingen in de omgeving der hoofdstad zijn verbroken. In Santarem beschoot artillerie het 24ste regiment infanterie.

In Porto Alegro stak een troep burgers een aan een Engelsche Maatschappij toebehoorende kurkfabriek in brand.

Ook in Porto vielen verschillende gewonden.

In verband met de onlusten heeft de Spaansche regeering verklaard, dat Spanje niet zal ingrijpen, hoogstens maatregelen zal treffen tot bescherming van leven en eigendommen van in Portugal gevestigde Spanjaarden.

* *
*

Aan de „Morning Post" wordt gemeld, dat te Lissabon een bomaanslag is gepleegd tegen het ministerie van Binnenlandsche Zaken. De materiëele schade is gering.

Aan de „Républicain" wordt uit Madrid gemeld:

Te Porto hebben groote manifestaties plaats gehad. Er zijn verscheidene bommen ontploft. De politie schoot op de betoogers. De hulp der republikeinsche garde moest ingeroepen worden, om de orde te herstellen

* *
*

Volgens particuliere berichten uit Madrid aan den „Lokal-Anzeiger" wordt Engelsche tusschenkomst in Portugal onvermijdelijk geacht.

De beweging te Lissabon en in Noord-Portugal heeft een anarchistisch karakter aangenomen. De beweging, door het eskader voor Lissabon op touw gezet, en alleen bedoeld om den val van den — volgens het Duitsche blad — nu voortvluchtigen president Arriaga te bewerken, verloopt reeds. Op het bombardement van Lissabonsche staatsgebouwen door het eskader volgden plunderingen en daden van particuliere wraakneming. Patroulles van garnizoen en burgerwacht werden meermaals overhoop gerend. Het aantal dooden en gewonden te Lissabon, Coïmbra, Oporto en Santarem wordt op eenige duizenden geschat. Te Lissabon moet de commune reeds zijn afgekondigd

De afgezette minister-president generaal Pimenta de Castro, die zich in hechtenis bevindt, is uit de Carmokazerne overgebracht aan boord van het oorlogschip Vasco da Gama.

Er zijn ter reede van Lissabon twee Spaansche slagschepen en een torpedoboot aangekomen.

De nieuwe regeering bestaat uit Chagas, eerste minister en binnenlandsche zaken, (Chagas is thans zwaar gewond tengevolge van een moordaanslag); Alves Veigas, buitenlandsche zaken

Pimenta de Castro heeft verklaard dat hij wel van te voren waarschuwingen had ontvangen over een dreigende samenzwering, doch dat hij den ernst der beweging had onderschat.

President Arriega schijnt aan te blijven.

Het aantal slachtoffers van de revolutie wordt geschat op 200 dooden; de gewonden op 500. De meeste behooren tot de republikeinsche garde.

De Madridsche „Mundo" geeft de volgende bijzonderheden over het begin van de troebelen:

Zaterdagmorgen om halfvier werd het signaal tot de beweging gegeven te Lissabon door het lossen van drie geweerschoten in een straat, op welk teeken de kruisers op de reede dadelijk antwoord gaven. Het schieten werd steeds heviger, de cavalerie, republikeinsche garde en artillerie rukten uit en gaven vuur op de burger-oproerlingen, van wie velen de kazernes waren binnen gedrongen en trachtten de soldaten over te halen zich bij hen aan te sluiten. Tegen den middag werd in de geheele stad geschoten. Tusschen de salvo's door klonk de kreet: „Weg met de dictatuur." Alle matrozen van de schepen namen deel aan de beweging; toen de officieren aan boord kwamen, heschen de bemanningen de republikeinsche vlag. De president heeft het paleis van Belem verlaten en begaf zich onder een eskorte van republikeinsche garde naar Lissabon.

Bekendmaking.

De ondergeteekende maakt hierbij bekend, dat de brug *Gouverneur van den Brandhof* voor voetgangers van af den 17den Juni 1915 om 6 uur 's morgens, en voor rij- en voertuigen vanaf den 20sten Juni op hetzelfde uur opengesteld zal worden.

Curaçao, den 16den Juni 1915.

De Procureur-generaal,
J. B. GORSIRA.

Bekendmaking.

Met het oog op het feit, dat zich hier een paar gevallen van Typheuze koortsen hebben voorgedaan, beveelt de ondergeteekende den ingezetenen dringend aan, om alle verzamelingen van mest en vuil, die zich hier op hun gronden of plaatsen bevinden, onverwijld te laten opruimen.

Curaçao, den 19en Juni 1915.

De Procureur-Generaal,

1—3 *J. B. Gorsira.*

HAVEN-NIEUWS.

VAN 19 JUNI—3 JULI.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Maracaibo	G W Goodman	19 Juni	New-York	19 Juni	Maracaibo
Merida	A Johanson	21 „	Maracaibo	22 „	La Guayra
Merida	A Johanson	23 „	La Guayra	25 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	24 „	Maracaibo	24 „	New-York
Caracas	Furst	24 „	New-York	24 „	La Guayra
Nickerie	J P v d Borden	28 „	Amsterdam	29 „	New York
Commewijne	D Haasnoot	26 „	New York	28 „	Amsterdam
Caracas	Furst	30 „	La Guayra	30 „	New York
Merida	A Johanson	30 „	Maracaibo	1 Juli	Maracaibo
Zulia	S S Morris	3 Juli	New-York	3 Juli	Maracaibo
Tabor	Nilsen	16 Juni	Norfolk	24 Juni	Cuba
Ranger	Hourgan	18 .	Sto Tomas	22 „	Colón
Siena	F Ferraro	2 Juli	Genova	2 Juli	Colón

Schoeners.	Aankomst	van	Schoeners.	Vertrek	naar.
Clara C	19 Juni	Rio Hacha	*Conformedad*	19 Juni	Sto Domingo
Maracaibo V	20 „	Maracaibo	*Virginia H*	21 „	Vela de Coro
Rosa Maria H	20 „	Aruba	*Rosa Maria H*	21 „	Aruba
Carmelita V	21 „	Cumaná	*Juan Luis H*	22 „	Aruba
Juan Luis H	21 „	Aruba	*Venus V*	23 „	Pto Cabello
Altagracia D	23 .	St Domingo	*Clicia V*	24 „	Maracaibo
Honoria D	24 .	St Domingo	*Carlota H*	25 „	Maracaibo
Juan Luis H	25 „	Aruba	*Juan Luis H*	25 „	Aruba
Virginia H	25 „	Vela de Coro			